

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

İŞLETMELERDE STRATEJİK PLANLAMA VE KARAR ALMA SÜRECİNDE YÖNETİM BİLGİ SİSTEMLERİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Serdar CANBAZ¹, Emel YILDIZ²

¹Kırklareli Üniversitesi, Babaeski MYO

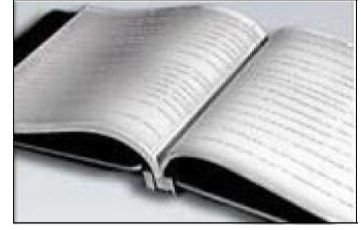
²Trakya Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü

Özet: Küresel ölçekte yoğun rekabet ortamı, işletmelerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri için gerekli doğru ve zamanında ulaşan bilgi ihtiyacını arttırmaktadır. İşletme yönetimi; gerek stratejik gerekse taktiksel planlarını, bütçelerini ve fizibilite raporlarını hazırlarken son derece önemli verilerin büyük bir çoğunluğunu Yönetim Bilgi Sistemleri (YBS) aracılığıyla temin etmektedir. Bu çalışmanın amacı; işletmelerde karşılan problemlerin çözümünde kullanılan stratejik planlamada ve karar alma süreçlerinde başvurulacak YBS'nin etkilerinin analiz edilmesidir. Bu amaçla; stratejik planlama ve karar alma süreçlerinde YBS'nin etkisine ilişkin stratejik planlama ölçeği ve bilgi sistemleri ölçeği kullanılarak bir araştırma yürütülmüştür. Araştırmada güvenilirlik testi, faktör analizi, Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, Kruskal Wallis testleri ve çoklu regresyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Stratejik planlama ölçeğinde; problem çözme ve karar, üretim ve maliyet, yatırım ile kurumsal etkinlik için stratejik planlama ve karar, dış faaliyet ile stratejik analiz boyutları üzerinde araştırma yapılmıştır. Bilgi sistemleri ölçeğinde ise; fonksiyonel, stratejik karar, dış faaliyet ile stratejik analiz için bilgi sistemleri, karar, üretim/maliyet, yatırım ve finansman ile kurumsal etkinlik boyutları incelenmiştir. Sonuçta; YBS kullanmanın işletmelerin fonksiyonları dâhil stratejik planlama süreci üzerinde kurumsal etkinlik dışında karar alma, üretim ve maliyetlerin yönetilmesi ile yatırım ve finansman için alınan kararlarda anlamlı etkisi olduğu; stratejik karar alma üzerinde ise kurumsal etkinlik dışında anlamlı bir etkisi bulunmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Stratejik Planlama, Karar Alma, Stratejik Karar, Stratejik Analiz, Yönetim Bilgi Sistemleri

A RESEARCH OF MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS ON THE STRATEGIC PLANNING AND DECISION MAKING PROCESS IN ENTERPRISES

Abstract: Globally intensive competitive atmosphere increases the need of accurate and timely information that is required by the businesses in order to sustain their activities. Business management procures most parts of the ultimately important data while preparing both strategic and tactical plans, budgets and feasibility reports by the means of Management Information Systems (MIS). The aim of this study is to analyze the effects of MIS which are applied for resolving the problems of businesses, as a part of strategic planning and decision making processes. For this objective, a research related to the effects of MIS on strategic planning and decision making process in enterprises was conducted by using a scale of strategic planning and a scale of information systems. In this study; reliability test, factor analysis; Kolmogorov-Smirnov, Mann-Whitney U, and Kruskal-Wallis tests and multiple regression analyses were performed. In the scale of strategic planning; researches were done on the dimensions of strategic planning and decision, outer operations and strategic analysis for decision, production and cost, investment and institutional effectiveness. In the scale of information systems on the other hand; the dimensions of information systems, problem solving and decision, production/cost, investment and financing,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

and institutional effectiveness were examined for functional, strategic decision, outer operations and strategic analysis. Consequently; the use of MIS, including the functions of the businesses, has a significant effect on the strategic planning process for decision making, for the decisions on managing the production and cost, investment and financing except institutional effectiveness; however, excluding institutional effectiveness no significance on strategic decisions was determined.

Key Words: Strategic Planning, Decision Making, Strategic Decision, Strategic Analysis, Management Information Systems

1. GİRİŞ

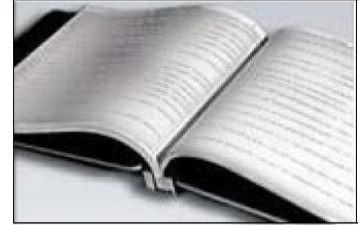
Bacon bilgiyi insan zekâsının ortaya koyduğu yöntemler bütünü olarak tanımlamış ve bilgiyi güç olarak nitelendirerek, önemini vurgulamıştır (Tutar, 2010: 201-202). Bilgi aletlere, süreçlere ve ürünlere uygulanmış ve bunun sonucu olarak Sanayi Devrimi ortaya çıkmıştır. 1880'li yıllarda başlayan ve 2. Dünya Savaşı'yla sona eren dönemde, bilginin yeni anlamıyla iş ve süreçlere uygulanmaya başlandığı görülmektedir. Bilgi sermaye ve emek faktörlerini geride bırakıp, üretimin en önemli faktörü olarak yerini almıştır (Drucker, 1993: 34).

21. yüzyılın başlarında ise yoğun olarak küçük birimlerde ve internette bilgi ekonomisi yaşam bulmuştur. Bu ekonominin temelinde doğal kaynaklar ve fiziki emek yerine, bilgi ve haberleşme yatmaktadır. Sanayi toplumunda stratejik kaynağı "sermaye" oluştururken, bilgi toplumunda bu kaynağın yerini "bilgi" almış; bilgiyi üreten kurumlar toplumun ana eksenini oluşturmaya başlamış ve "bilgi işçileri" artan bir öneme sahip olmuştur (Özbay ve Devrim, 2000: 20-21). Bilginin elde edilmesi, işlenmesi ve yönetilmesinde ulaşılan bilgi teknolojilerinin vazgeçilmez oluşu, bu yeni toplumsal aşamaya "bilgi toplumu" denilmesine neden

olmuştur (Hasiloğlu, 1999: 26-27). Bilgiyi içselleştirerek kendi sistemlerinde kullanan örgütlerin de rekabet üstünlüklerinin ve karlılıklarının artması ile hayat süreleri uzayabilmektedir. Mikro düzeyde güçlü işletmelerden oluşan ekonomilerin performansı, makro düzeyde ekonomik büyümeye ve gelişmeye de katkı sağlamaktadır.

Günümüzde bilgi, mal ve hizmet üretimindeki, temel girdilere ilave edilen, en pahalı ve en önemli girdi olarak ele alınmaktadır. Bilgi, geleneksel üretim faktörleri olan emek, sermaye, doğal kaynak ve girişimciden daha da önemli bir hale gelerek stratejik nitelikli bir kaynak haline gelmiştir. Rekabetin yoğun yaşandığı günümüz piyasa ortamlarında örgütlerin varlıklarını sürdürmeleri, gerek ulusal ve gerekse de uluslararası piyasada rekabet üstünlükleri sağlayabilmeleri, geniş ölçülerde bilgi toplayıp, yorumlayıp çabuk bir şekilde eylemlere geçirebilme yeteneklerine bağlı olmaktadır (Durna, 2005: 74). Bu nedenle de bilgi günümüz çağdaş işletme organizasyonlarının vazgeçilmez kaynağı olarak yerini almıştır.

Alt yönetimden üst yönetime kadar, organizasyonlarda her birey görevlerini yerine getirebilmek için bilgiye ihtiyaç duyar. İşletmelerde her gün, karar vericilerin

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

ve diğer kullanıcıların çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için büyük miktarda bir bilgi akışı dikey ve yatay olmak üzere gerçekleşir(Hall, 2011: 5). Yöneticilere karar almada yararlar sağlayabilmesi, alınacak kararlarda belirsizliği azaltarak, bir değere sahip olması için bilginin; ilgililik, zamanlılık, tamlık, doğruluk, ekonomiklik, sadelik ve güncellik özelliklerini taşıması gerekir (Gelinaz vd., 2012:19; Yozgat, 1998: 45-47).

2. İŞLETMELERDE BİLGİ YÖNETİMİ VE YÖNETİM BİLGİ SİSTEMLERİ(YBS)

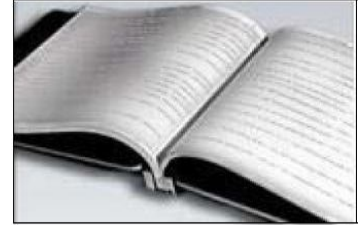
Bilgi yönetimi, örgüt hedeflerine ulaşmak üzere bilginin dönüştürülmesini, yaratılmasını ve yayılmasını yönlendiren süreçler toplamı olarak ele alınmakta; bilginin üretilmesi, sınıflandırılması, dağıtımı, korunması ve denetlenmesini içermektedir(Durna, 2005: 79). Günümüzde potansiyel kaynaklardan bilginin temin edilmesi ve bilgiyi ilgililere iletmek, yönetimin önemli bir görevini oluşturmaktadır(Şimşek, 1998: 22). Bu nedenle verilerin, bilgilerin, yazılım ve donanımın, haberleşme ve iletişim ağlarının, bilgi teknolojileri personelinin örgüt amaçları çerçevesinde yönetimi anlamında bilgi kaynaklarının yönetimi günümüzde önemli bir konuma sahiptir. Modern organizasyonların, “bilgi işleme” adı altındaki bölümlerinin yerlerini “bilgi sistemleri” ya da “bilgi kaynakları” bölümlerinin aldığı görülmektedir. Bu bölümlerin etkinlik, misyon ve vizyon açıklamalarını desteklemek amacıyla kapsamlı işletme planları hazırlamak gibi

temel görevler üstlendikleri ifade edilmektedir(McNurlin vd., 2009: 174).

Bilgi sistemleri; ihtiyaçlar için bilgi üretebilen, insan ve teknik kaynakların bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir organizasyon şeklinde tanımlanmaktadır(Karakaya ve Gürel, 2012:1270-1271). Örgütlerde bilgi toplama, depolama, işleme, analiz etme, görüntüleme ve iletim işlevlerini yerine getiren, bilgi sistemleri; insan kaynaklarının, bilgisayarların ve prosedürlerin meydana getirdiği süreçlerin toplamı olarak görülmektedir(Demirca ve Moltay, 1997: 59; Chaffey ve Steve Wood, 2005: 43).

Bilgi sistemlerinin, örgütsel yapıya veya yönetsel düzeye göre, fonksiyonlara göre, faaliyetlere ya da aktivitelere göre, karar desteğine göre, mimari yapıya göre, destek alanları gibi çeşitli şekillerde sınıflandırıldığı görülmektedir(Özata ve Sevinç, 2010: 37-38). Bilgi sistemleri manüel bilgi sistemleri, bilgisayara dayalı sistemler, fonksiyona dayalı ya da bütünlük bilgisi sistemleri şeklinde de sınıflandırılabilir(Gölbaşı, 2012: 48-49). Diğer yandan bilgi sistemlerini sorumluluk düzeylerine göre işlem düzeyli, bilgi düzeyli, stratejik düzeyli ve yönetim düzeyli olmak üzere sınıflandırabilmek mümkündür(Aktan ve Vural, 2005: 137).

Manüel bilgi sistemleri, kâğıt ve kalem teknolojisini kullanarak sadece insan ve prosedürlerden oluşmaktadır. Bilgisayar tabanlı bilgi sistemleri, elektronik veri işletme sistemleri (EVİS), ofis otomasyon sistemleri (OOS), yönetim bilgi sistemleri (YBS), karar destek sistemleri (KDS), üst

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

düzyer yönetici bilgi sistemleri (ÜDYBS), yapay zekâ - uzman sistemler, fonksiyonel bilgi sistemleri, yardımcı sistemlerdir (Öğüt, 2001: 147). Bu sistemlere ek olarak, durum tabanlı çıkarım sistemleri, elektronik tartışma grupları, bilgisayar tabanlı simülasyonlar, veritabanı sistemleri, video konferans sistemleri sıralanabilir(Gülseçen, 2012: 30). Bütünleşik sistemler ise, işletme yönetimince gereksinim duyulan bilgi ihtiyacının karşılanabilmesi için verilerin derlenmesini, sınıflandırılmasını, veri tabanlarına depolanmasını, çeşitli amaçlar için bilgiye dönüştürülerek çeşitli örgütsel birimlere iletilmesi fonksiyonlarını gerçekleştiren bir sistemdir(Parlakkaya ve Erbaşı, 2009: 127).

Her örgüt kendisi için gerekli bilgileri temin etmek durumundadır. Örgütlerde yaşanan hızlı değişimler, doğru bilgilere en kısa zamanda ulaşmanın önemini arttırmaktadır. Yöneticilerin, örgütlerde gerçekleştirdikleri faaliyetlerden en önemlisi karar vermektir. Sağlıklı ve nitelikli kararlar da ancak yeterli düzeyde sahip olunan bilgi ile alınabilir(Parlakkaya ve Erbaşı, 2009: 125). Bu noktada önemli olan ise bilginin sistemli bir şekilde yönetilebilmesidir. Yöneticiler tarafından yönetsel kararlarda kullanılmak üzere gereksinim duyulan bilgiler, bilgi sistemlerinin alt sistemi YBS'den karşılanmaktadır(Yazıcı, 2010:203).

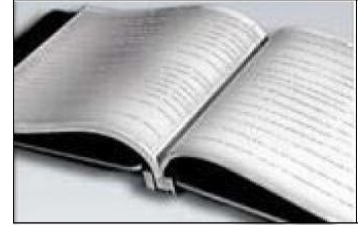
YBS, genel olarak yönetim süreçlerinde bilgisayar kullanımının artmasıyla meydana çıkan bir kavram olduğundan, YBS denildiğinde ilk akla gelen bilgisayar teknolojisi olmaktadır. Günümüz teknoloji dünyasında, işletme fonksiyonlarının her

birinde bilgisayarlardan yararlanmak bir amaçtan öte zorunluluk halini almıştır(Gökçen, 2007: 39). Örgütlerdeki yönetsel kararların alınması aşamalarında YBS'den önemli ölçüde yararlar sağlanmaktadır. Bu nedenle de YBS bir anlamda örgütün kalbine benzetilmektedir(Emhan, 2007: 220).

Yöneticiler örgütün günlük faaliyetlerini yürütme ve özellikle planlama, kontrol ve karar alma işlevlerini yerine getirmede doğru, zamanlı, tam ve güvenilir bilgilere ihtiyaç duyarlar. Yöneticiler bu bilgilere bilgisayarlar yardımıyla kurulacak bir bilgi sistemi çerçevesinde etkin olarak erişebilirler(Bensghir, 1996: 239). Böylece, büyük hacimlere ulaşan verileri işleme ve yönetmede sağladığı başarı, yöneticiye çevrede var olan ve olması beklenen fırsat ve tehditleri zamanında görme ve değerlendirme olanağı tanıyabilecektir.

YBS, organizasyonlardaki çeşitli kademelerdeki karar süreçlerine gereken bilgilerin temin edilmesini kolaylaştırır, geleceğin tahmin edilmesine ait doğruluğun derecesini artırır, planların kapsadığı konuların içeriğini genişletir, yöneticilerin karar almadaki yeteneklerini geliştirir, planlamanın süresini kısaltırken maliyetini de düşürür, yönetsel kademelerindeki kararlara ilişkin merkezîleşme sağlar(Ülgen, 1980: 183-188).

YBS, karar almada farkındalığı destekler, karar almanın tasarım aşamasını destekler, karar almada seçim aşamasını destekler, programlandırılmış ve programlandırılmamış kararları destekler,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

karar almanın davranışsal özelliklerinin farkına varılmasına olanak verir(Kelkar, 2006: 126, 151).

Karar alma sürecinde sorunların belirlenmesinde YBS yardımıyla, süreci tıkayan sorunların açıkça ortaya konması sağlanabilir. Misyon ve vizyonun net olarak ifade edilmesi sağlanabilir. YBS ile SWOT analizinin gerçekleştirilmesi kolaylaşabilir. Sanal örgütler, sanal takım ve e-yönetişime olanak tanınabilir. Karar alıcıların belirsizlikten kaçınma derecelerini düşürerek sürecin daha hızlı işlemesi sağlanabilir. Belirlenen amaç ve sorunların önem düzeyine göre sıralanmasında YBS kullanılabilir. Alternatiflerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi aşamasında YBS yardımıyla, balık kılçığı, karar ağaçları, nominal grup tekniği, delphi tekniği ve analitik hiyerarşi süreci gibi karar alma tekniklerine başvurulabilir. Kararda dikkate alınacak kriterlerin belirlenmesi ve seçim yapılmasında, YBS yardımı ile kararın alınması hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirilebilir(Yıldız ve İşcan, 2013: 24-27).

3. LİTERATÜR

Literatürde yapılan çalışmalarda YBS, yöneticilere başarılı karar oluşturabilmeleri için ihtiyaç duydukları bilgileri, bilgisayarlar yardımı ile sağlayan sistemler olarak görülmektedir. Bu çalışmalarda (Lucey, 2005: 2); YBS tasarımı, kullanılan otomasyonda, bilgisayar sistemlerindeki yetersizlik ve düşük düzeyli bilgisayar kullanımı ile üst yönetim desteğinin noksanlığı gibi yönler dikkat çekmektedir.

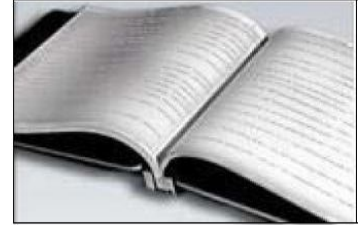
Demirhan (2002) çalışmasında; bilgi sistemlerinin işletmeler tarafından stratejik bir silah gibi rekabet üstünlüğü elde etmede kullanılabileceğine değinerek; bilgi sistemlerine yapılan yatırımların pahalı ve geri dönüşü hemen olmayan yatırımlar olduğuna dikkat çekmiştir.

Dinç ve Abidoğlu (2009) çalışmalarında, maliyeti düşük istenen bilgileri tam ve zamanında üreten bir bilgi sistemi kurmanın faydalı olacağını ifade etmişlerdir. Otlu ve Demir (2005) çalışmasında bilgi sistemi uygulamalarının yönetsel kararları destekleyip, uygulamada etkinlik sağlanmasında ve denetimde yardımcı olduğuna değinmiştir.

Çakar vd.,(2012) çalışmalarında örgüt yapısı ve kültürü güçlü olduğu takdirde örgütün bilgiyi etkin şekilde elde edip rekabet avantajına çevirebileceğine değinmiştir.

Güçlü ve Sotirofski (2006) ile Atılğan'ın (2009) çalışmalarında, bilgi teknolojilerinin avantajlarından yararlanarak örgütsel öğrenmeyi sağlayabilen işletmelerin rekabet güçlerini arttırarak önemli avantajlar elde edebilecekleri üzerinde durulmuştur.

Kharuddin vd.,(2010) KOBİ'lerde muhasebe bilgi sistemi adaptasyonunun işletmede performans, verimlilik, rekabetçilik ve karar almada olumlu sonuçlar yarattığını ortaya koymaktadırlar. Bununla birlikte; Mihailović (2010) ise muhasebe bilgilerinin işletmelerin karar verme süreçlerindeki temel desteği oluşturduğunu ve YBS'nin temelini aslında muhasebe bilgilerinin oluşturduğunu ifade etmektedir. Nandan (2010), KOBİ ihtiyaçlarına yönelik bir dönüşümün

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

oluşması gereğine ve YBS bilgi havuzuna işletme içi ve dışından temin edilen bilgilerin ulaştırılması gereğine değinilmiştir.

Yazıcı'nın (2010) çalışmasında, KOBİ büyüklüğü arttıkça muhasebe bilgi sistemlerinden faydalanma düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Ayrıca Yazıcı, KOBİ'lerde YBS'nin önemlerine ilişkin farkındalık düzeylerinin düşük olduğunu, YBS kullanımını karışık ve külfetli bir iş şeklinde gördüklerini, YBS'nin stratejik amaçlarla pek kullanılmadığını, YBS için gereken alt yapının kurumsallaşmış büyük işletmelere göre eksik olduğunu ifade etmiştir.

Akdede ve Turan'ın (2008) çalışmasına bakıldığında, KOBİ'lerin rekabetçi avantajı insan kaynakları, bilgi teknolojileri ve işletme kaynaklarıyla nasıl sağlayabileceklerine yer verilmiştir. Koçak'ın (2011) çalışmasında, KOBİ'lerin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik yatırım yapmaları için finansal zorluklarla karşılaştıkları, büyük işletmelerle rekabette zorlandıkları ve online satışlara pek girişemediklerine değinilmiştir.

Köseoğlu'nun (2008) çalışmasına bakıldığında, misyon ve vizyon belirlenmesine KOBİ'lerde önem verilmeyle birlikte müşterilere yönelik bu açıklamalara gitmedikleri görülmüştür. Veskaisri vd., (2007) çalışmalarında, KOBİ'lerdeki stratejik planlamanın düzeyi ile KOBİ büyüklüğü arasında istatistiksel anlamlı ve olumlu bir ilişki bulunduğu belirtilmektedir.

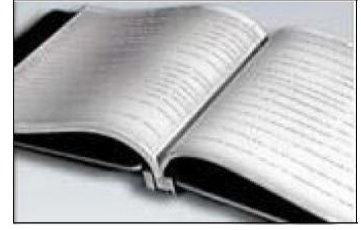
4. ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI VE YÖNTEMİ

Bu çalışmada amaç, işletmelerin stratejik planlama ve karar alma süreçlerinde YBS kullanılıp kullanılmadığı ya da ne ölçüde kullanıldığını ve YBS'ne bakış açılarını ortaya koymaktır.

Araştırma, birincil verilere dayalı olarak anket yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Anket formu ilgili literatürün taranması ve ulaşılan kaynakların değerlendirilmesi sonucu tarafımızca oluşturulmuştur. Anketin birinci bölümü, demografik bilgiler ile işletmeye ilişkin özellikleri barındıran toplam 25 adet sorudan meydana gelmektedir. Ayrıca, 5'li likert ölçeğindeki toplam 19'ar soru barındıran anketin ikinci bölümü bilgi sistemleri ölçeği ve üçüncü bölümü ise stratejik planlama ölçeği olarak geliştirilmiştir.

Anket uygulaması Edirne ilinde gerçekleştirilmiştir. Edirne ili sınırlarındaki işletmelerin çoğunun KOBİ niteliğinde olması dolayısıyla büyük işletmeler çalışma dışı bırakılmıştır. Araştırmanın evrenini Edirne'de faaliyette bulunan KOBİ'ler oluşturmaktadır. Bu çerçevede, örnek birimleri, Edirne Ticaret ve Sanayi Odasının (<http://www.etso.org.tr/>) internet sitesinde yer alan işletme listesi temelinde kolayda örnekleme yoluyla seçilmiştir.

Hazırlanan anketin geçerliliği ve güvenilirliğinin sağlanabilmesi amacıyla ön test gerçekleştirilmiştir. Ön testte 70 adet anket kullanılmış; Cronbach's Alpha Testi ile gerçekleştirilen güvenilirlik testi sonucunda, bilgi sistemleri ölçeğinde % 84,9

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

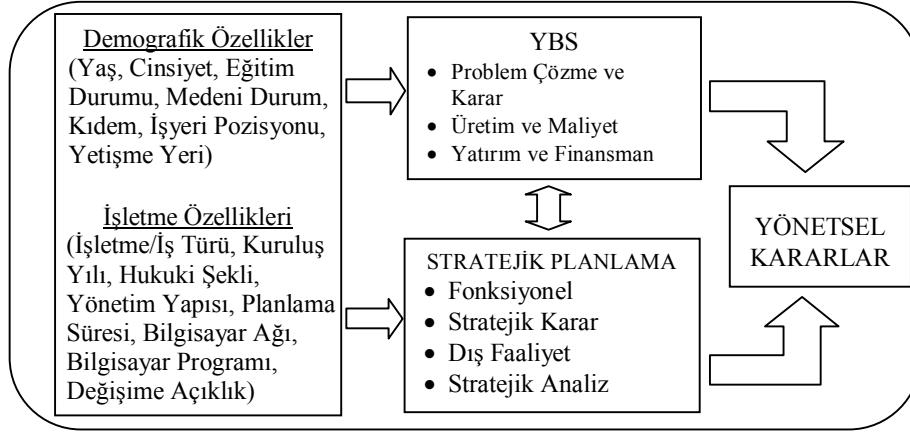
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

ve stratejik planlama ölçeğinde ise % 88,4 oranı hesaplanmıştır. Bu oranlar anket sonuçlarına güvenilebileceğini ifade etmektedir. Faktör analizi gerçekleştirilerek değişkenler incelenmiş ve ana çalışma için anketin uygun sonuçlar verebileceği ön

görülmüştür. Araştırma kapsamında dağıtılan toplam 600 adet anket formlarından yapılan inceleme sonucu kısmen ya da eksik doldurulanları araştırma dışı bırakılarak kalan 524 adet anket SPSS 16 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir.

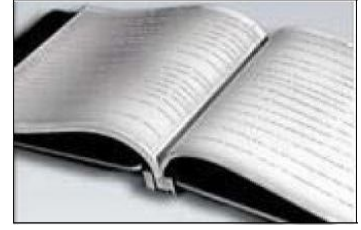
Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Araştırmaya yönelik Şekil 1'deki model tasarlanmıştır. Araştırmada tasarlanan anketi cevaplayacak olan KOBİ'lerdeki yetkili personelin demografik özellikleri olarak yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, kıdem, işyeri pozisyonu ve yetiştirme yerleri dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan işletmelerin özellikleri olarak ise KOBİ türü, iş türü, kuruluş yılı, hukuki şekli, yönetim yapısı, stratejik planlama süresi, bilgisayar ağı, bilgisayar programı kullanımı ve değişime açık olma durumu dikkate alınmıştır.

Şekil 1'de gösterilen model çerçevesinde katılımcıların demografik özellikleri ile işletme özelliklerinin bilgi sistemleri ölçeği ve stratejik planlama ölçeğine yönelik cevaplarda farklılaşma yaratabileceği ön

görülmüştür. Ayrıca ölçeklerinin kendi aralarındaki etkileşim ve bu etkileşimlerin alınan yönetsel kararları etkileyebileceği ön görülmüştür.

Araştırmada bilgi sistemleri ve stratejik planlama ölçeklerine ilişkin faktör analizi uygulamasına gidilmiştir. Faktör analizinde temel bileşenler yöntemi ve faktör döndürmede ise Varimax Metodu tercih edilmiştir. 0,45'ten küçük yük değerlerine sahip maddeler faktör oluşturamayacakları düşünülerek araştırmadan çıkarılmıştır. Faktör analizinin uygunluğunun araştırılması için KMO ve Bartlett Testleri gerçekleştirilmiştir. Bilgi sistemleri ölçeği için KMO katsayısı = 0,789 ve Bartlett Testi sonuçları da $\chi^2(78) = 1593,529$ ile p (sigma)=0,000 olarak hesaplanmıştır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

Stratejik planlama ölçeği için KMO katsayısı = 0,849 ve Bartlett Testi sonuçları ise $\chi^2(105) = 2449,29$ ile p (sigma)=0,000 olarak hesaplanmıştır. Böylece KMO ve Bartlett Testi sonuçlarına göre ölçeklerin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

Ölçeklere yönelik gerçekleştirilen faktör analizinde 4 faktörde faktörleşebilmenin mümkün olabildiği tespit edilmiştir. Bilgi sistemleri ölçeği için 1. faktör toplam varyansın % 19,67'sini, 2. faktör toplam varyansın % 14,862'sini, 3. faktör toplam varyansın % 13,598 ve 4. faktör toplam varyansın % 12,39'unu açıklamakta olup; bu dört faktörün bilgi sistemleri ölçeğine ilişkin açıkladıkları toplam varyans ise % 60,52 olduğu belirlenmiştir. Bilgi sistemleri ölçeğine ilişkin elde edilen 4 faktörden 1. faktör problem çözme ve karar boyutu, 2. faktör üretim ve maliyet boyutu, 3. faktör yatırım ve finansman boyutu ve 4. faktör ise kurumsal etkinlik boyutu olarak isimlendirilmiştir.

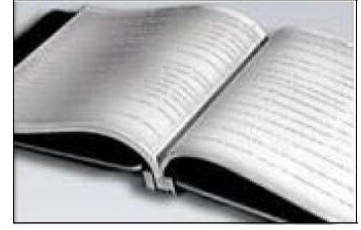
Stratejik planlama ölçeği için 1. faktör toplam varyansın % 21,437'sini, 2. faktör toplam varyansın % 14,215'ini, 3. faktör toplam varyansın % 12,858'ini ve 4. faktör toplam varyansın % 12,351'ini açıklamakta olup; bu dört faktörün stratejik planlama ölçeğine ilişkin açıkladıkları toplam varyans ise % 60,861 olduğu belirlenmiştir. Stratejik planlama ölçeğine ilişkin elde edilen 4 faktörden 1. faktör fonksiyonel boyut, 2. faktör stratejik karar boyutu, 3. dış faaliyet boyutu ve 4. faktör ise stratejik analiz boyutu olarak isimlendirilmiştir.

Bilgi sistemleri ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin olarak alfa modeli kullanılarak gerçekleştirilen güvenirlik testi sonucu hesaplanan Cronbach's Alpha (α) değerleri; bilgi sistemleri ölçeğinde 0,788 olarak, problem çözme ve karar boyutunda 0,732 olarak, üretim ve maliyet boyutunda 0,652 olarak, yatırım ve finansman boyutunda 0,696 olarak ve kurumsal etkinlik boyutunda ise 0,601 olarak hesaplanmıştır. Stratejik planlama ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin olarak alfa modeli kullanılarak gerçekleştirilen güvenirlik testi sonucu hesaplanan Cronbach's Alpha (α) değerleri; stratejik planlama ölçeğinde 0,837 olarak, fonksiyonel boyutunda 0,842 olarak, stratejik karar boyutunda 0,651 olarak, dış faaliyet boyutunda 0,664 olarak ve stratejik analiz boyutunda ise 0,671 olarak hesaplanmıştır.

Hesaplanan alfa katsayısı 0 ile 1 arasında olup 0,60'tan büyük olması ölçeğe güvenilebileceğini ve 1'e yaklaşması ise ölçeğe yüksek derecede güvenilebileceğini ifade etmektedir (Kalaycı, 2010: 403, 405). Buna göre bilgi sistemleri ölçeği ve alt boyutlarının oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Stratejik planlama ölçeği ile fonksiyonel alt boyutu yüksek derecede güvenilir olduğu ve stratejik karar, stratejik analiz ile dış faaliyet alt boyutlarının ise oldukça güvenilir durumda olduğu söylenebilir.

Ölçeklerin alt boyutlarının araştırmaya katılanların demografik özelliklerine ve işletme özelliklerine göre farklılıklarının tespit edilmesi için kullanılacak hipotez test türünün belirlenmesi gereklidir(Kalaycı,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

2010: 73). Bu amaçla öncelikle normal dağılıma uygunluğu incelemek için Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi gerçekleştirilmiştir (Büyüköztürk, 2012: 42). Test sonuçlarına göre, ölçeklerin tüm alt boyutlarında $p < 0,05$ olduğundan ve ayrıca ölçeklerdeki alt boyutların normal dağılımlarına ilişkin çizilen Q-Q grafiklerine göre ölçeklerin alt boyutlarının normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu durumda parametrik testlerin uygulanması mümkün olmadığından, parametrik olmayan testlerin uygulanmasına geçilerek; gruplar arası ya da içinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olup olmadığı, ilişkisiz iki örneklem için Mann Whitney U ve ilişkisiz k-örneklem için Kuruskal Wallis testleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bulunan farklılıkların neden kaynaklandığının tespit

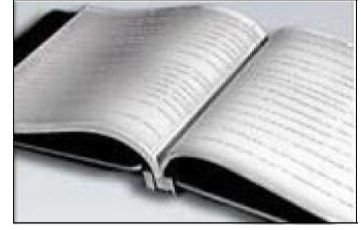
edilmesi amacıyla gruplar ikili olarak Mann Whitney U testi ile kıyaslanarak sıra ortalamalarına bakılmıştır.

Son olarak, ölçeklerin ve alt boyutlarının kendi aralarındaki etkileşim çoklu regresyon analizi yoluyla ortaya konmaya çalışılarak toplam 10 modelde 40 hipotez geliştirilmiştir. Çoklu regresyonda çoklu doğrusal bağlantı problemiyle karşılaşılabilir (Kalaycı, 2010: 224-225, 331). Araştırmada faktör analizi gerçekleştirildiği ve kurulan modellerde VIF (Variance Inflation Factors) katsayılarının ($VIF < 10$) kabul edilebilir değerler arasında olduğu tespit edildiğinden dolayı analizlerde çoklu doğrusal bağlantı problemi olmadığı söylenebilir.

4.1. Araştırma Bulguları

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerinin Dağılımları

Cinsiyet	Frekanslar	Yüzdeler (%)	Medeni Durum	Frekanslar	Yüzdeler (%)
Erkek	431	82,3	Bekâr	105	20,0
Kadın	93	17,7	Evli	419	80,0
Toplam	524	100,0	Toplam	524	100,0
Yaş	Frekanslar	Yüzdeler (%)	Eğitim Durumu	Frekanslar	Yüzdeler (%)
20-30 Arası	66	12,6	İlkokul	24	4,6
31-40 Arası	217	41,4	Ortaokul	55	10,5
41-50 Arası	184	35,1	Lise	204	38,9
50'den çok	57	10,9	Ön lisans	93	17,7
Toplam	524	100,0	Fakülte/Yüksek okul	130	24,8
Yetiştirme Yeri	Frekanslar	Yüzdeler (%)	Yüksek Lisans	18	3,4
Köy	25	4,8	Toplam	524	100,0
Belde	6	1,1	Kıdem	Frekanslar	Yüzdeler (%)
İlçe	73	13,9	1-3 yıl arası	149	28,4
İl	329	62,8	4-7 yıl arası	110	21,0
Büyük Şehir	91	17,4	8-10 yıl arası	118	22,5
Toplam	524	100,0	11-15 yıl arası	77	14,7

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

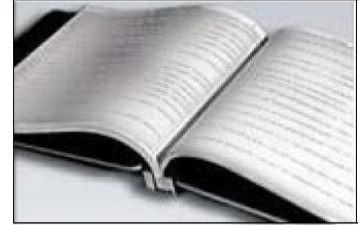
İşletme Pozisyonu	Frekanslar	Yüzdeler (%)	16-20 yıl arası	42	8,0
Müdür/Yönetici	178	34,0	21-30 yıl arası	21	4,0
İşletme Sahibi	311	59,4	31-40 yıl arası	7	1,3
İşletme Ortağı	35	6,7	Toplam	524	100,0
Toplam	524	100,0			

Tablo 1'e göre araştırmaya katılanların çoğunluğunun erkek olduğu, 31-40 yaş aralığında yer aldıkları, evli oldukları, lise mezunu oldukları, yetişme çağında ilde

buldukları, işletme sahibi oldukları ve kıdemlerine göre ise 1-3 yıl aralığında yer aldıkları görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan İşletmelerin Özelliklerine Göre Dağılımı

KOBİ Türü	Frekanslar	%	Kuruluş Yılları	Frekanslar	%
Mikro İşletme	124	23,7	1980 öncesi	20	3,8
Küçük İşletme	251	47,9	1980-1985	11	2,1
Orta Büyüklükte İşletme	149	28,4	1986-1990	24	4,6
Toplam	524	100,0	1991-1995	51	9,7
Hukuki yapıları	Frekanslar	%	1996-2000	55	10,5
Limited Şirket	145	27,7	2001-2005	135	25,8
Anonim Şirket	109	20,8	2006-2010	129	24,6
Kollektif Şirket	9	1,7	2011-2014	99	18,9
Komandit Şirket	2	0,4	Toplam	524	100,0
Adi Şirket	3	0,6	Yönetim Yapısı	Frekanslar	%
Tek Kişi İşletmesi	256	48,9	İşletme Sahibi	387	73,9
Toplam	524	100,0	Profesyonel Yönetici	116	22,1
İşletme Türü	Frekanslar	%	Aile Bireyleri	21	4,0
Mal/ara malı üreten işletme	107	20,4	Toplam	524	100,0
Mal alıp-satan işletme	219	41,8	Bilgisayar Programı	Frekanslar	%
Hizmet üreten/satan işletme	198	37,8	Kullanılmıyor	225	42,9
Toplam	524	100,0	Kullanılıyor	299	57,1
			Toplam	524	100,0
Etkin Bilgisayar Ağı	Frekanslar	%	Değişime Uyma	Frekanslar	%
Var	364	69,5	Evet	411	78,4
Kısmen Var	38	7,3	Kısmen	105	20,0
Yok	122	23,3	Hayır	8	1,5
Toplam	524	100,0	Toplam	524	100,0

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

Tablo 2'ye göre katılımcı işletmelerin çoğunluğunun küçük işletme, hukuki yapı olarak tek kişi işletmesi, işletme türü olarak mal alıp satan işletme, 2001-2005 yılları arası kurulan işletme, yönetim yapısı olarak

işletme sahiplerince yönetilen işletme oldukları, bilgisayar ağı bulunduğu, bilgisayar programı kullanıldığı ve değişime uymaya çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcı İşletmelerin Stratejik Yönetim Tekniklerine Göre Dağılımı

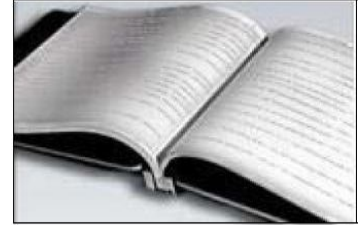
Stratejik Planlama Süresi	Frekanslar	%	Analiz ve Teknikler	Frekanslar	%
Yok	382	72,9	Kullanılmıyor	41	7,8
1 yıl ve daha az	91	17,4	Müşteri ilişkileri	391	74,6
2-4 yıl	38	7,3	Fayda-maliyet analizi	110	21,0
5 yıl	7	1,3	Risk analizi	88	16,8
5 yıldan çok	6	1,1	FÜTZ(SWOT)	57	10,9
Toplam	524	100,0	Tedarik zinciri	49	9,4
Stratejik Hedefler	Frekanslar	%	Portföy analizi	39	7,4
Belirlenmemiş	160	30,5	Elektronik ticaret	27	5,2
Pazar payını artırma	205	39,1	Benchmarking	23	4,4
Mevcut durumu koruma	101	19,3	Dış kaynak kullanımı	22	4,2
Yeni pazarlara açılma	89	17,0	Öğrenen organizasyon	14	2,7
Yeni ürünler geliştirme	46	8,8	Senaryo analizi	13	2,5
Pazardan çıkma	2	0,4	Değer zinciri analizi	7	1,3
			Değişim mühendisliği	3	0,6
			Balanced scorecard	2	0,4

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan işletmelerin büyük çoğunluğu yazılı stratejik plana sahip olmadıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan KOBİ'lerin büyük

çoğunluğunda yazılı stratejik plan olmaması stratejik planlama ve stratejik yönetim çabalarına pek ilgi göstermedikleri şeklinde bir durumu göstermektedir.

Tablo 4. Bilgi Sistemleri Ölçeğine İlişkin Frekanslar, Yüzdeler ve Betimsel İstatistikler

Faktörler	Ölçeğe İlişkin Görüşler (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3-Kararsızım,4-Katılıyorum,5-Kesinlikle Katılıyorum)	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	F. Yük
Problem Çözme ve Karar Boyutu	Bilgi sistemleri işletmelerde ortaya çıkan problemlere ait çözüm yollarının geliştirilmesinde etkin rol oynamaktadır.	0,80	23,90	14,90	46,90	13,50	3,49	0,80
	Bilgi sistemleri işletmelerde problem ve sorunlara ait çözüm seçeneklerinin değerlendirilmesinde etkin rol oynamaktadır.	0,80	23,50	13,00	50,20	12,60	3,50	0,76
	Bilgi sistemleri işletmelerin stratejik planlama ve karar alma sürecinde önemli rol oynamaktadır.	0,60	27,30	16,80	42,60	12,80	3,40	0,62

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

	Bilgi sistemleri işletmelerde ortaya çıkan problemlerin algılanıp tanımlanmasında etkin rol oynamaktadır.	0,60	12,80	11,10	60,30	15,30	3,77	0,60
	Bilgi sistemleri işletmelerde başarı ve başarısızlığın sebeplerini ölçme ve analiz etmede önemli rol oynamaktadır.	1,90	36,10	16,60	35,90	9,50	3,15	0,55
Üretim ve Maliyet Boyutu	Bilgi sistemleri işletmelerin satın alma departmanında etkin rol oynamaktadır.	1,50	38,90	11,10	34,40	14,10	3,21	0,53
	Bilgi sistemleri işletmelerin üretim performansının artmasında etkin rol oynamaktadır.	2,50	27,70	10,30	49,20	10,30	3,37	0,51
	Bilgi sistemleri işletmelerin maliyetlerini yönetmelerinde etkin rol oynamaktadır.	0,60	14,30	11,60	59,20	14,30	3,72	0,78
	Bilgi sistemleri işletmelerin maliyet-kâr analizlerinde etkin rol oynamaktadır.	0,80	12,00	8,80	60,90	17,60	3,82	0,72
Yatırım ve Finansman Boyutu	Bilgi sistemleri işletmelerin yatırım kararlarında etkin rol oynamaktadır.	1,90	18,30	14,30	52,30	13,20	3,56	0,81
	Bilgi sistemleri işletmelerin finansman kararlarında etkin rol oynamaktadır.	1,30	21,60	14,10	50,20	12,80	3,56	0,77
Kurumsal Etkinlik Boyutu	Bilgi sistemleri işletmelerin kurum içi bilgi akışında destek vermektedir.	1,10	6,90	3,60	66,20	22,10	3,91	0,78
	Bilgi sistemleri işletmelerin ticari borç ve alacak takibinde etkin rol oynamaktadır.	0,60	5,30	8,00	37,80	48,30	4,19	0,72

Araştırmaya katılanların “Bilgi sistemleri işletmelerde başarı ve başarısızlığın sebeplerini ölçme ve analiz etmede önemli rol oynamaktadır” ifadesine katılımlarının katılanlar ve katılmayanlar arasında yaklaşık aynı oranda olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılanların “Bilgi sistemleri işletmelerin

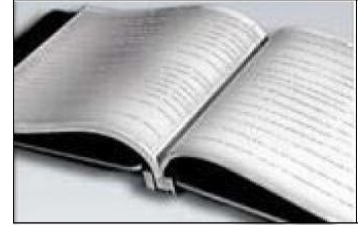
satın alma departmanında etkin rol oynamaktadır” görüşüne katılımlarının katılanlar ve katılmayanlar arasında yaklaşık benzer oranda gerçekleştiği söylenebilir. Araştırmaya katılanların bu ifadeler haricindeki ifadelerin çoğuna ağırlıklı olarak katıldıkları ifade edilebilir.

Tablo 5. Bilgi Sistemleri Ölçeğinin Alt Boyutlarının Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine Göre Farklılıklarının Test Sonuçları

Alt Boyutlar	İstatistiksel Anımlı Farklılıkları Bulunan Gruplar (p<0,05)
Problem Çözme ve Karar Boyutu	Yaş, Eğitim Durumu, Kıdem, İşletmedeki Pozisyon, Yetiştirme Yeri
Üretim ve Maliyet Boyutu	Yaş, Kıdem, İşletmedeki Pozisyon, Yetiştirme Yeri
Yatırım ve Finansman Boyutu	Eğitim Durumu, Kıdem
Kurumsal Etkinlik Boyutu	Yaş, Eğitim Durumu

Bilgi sistemleri ölçeğinin alt boyutlarının araştırmaya katılanların demografik özelliklerine göre farklılıklarına

bakıldığında, cinsiyetlerine ve medeni durumlarına göre istatistikî anlamlı farklılıklar olmadığı, diğer demografik

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

özelliklerde ise istatistikî anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu farklılıkların nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla Mann Whitney U Testi ile grupların ikili karşılaştırmalarına gidilerek sıra ortalamalarına bakılmıştır.

Katılımcıların yaş özelliklerine göre, bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar, üretim ve maliyet ile kurumsal etkinlik boyutlarında genç yaş gruplarının boyutlara daha fazla katılımlarıyla farklılaşma yarattıkları görülmüştür. Bu durum genç yaş grubundakilerin konuya daha sıcak baktıklarını göstermektedir.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre, bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar, yatırım ve finansman ile kurumsal etkinlik boyutlarındaki farklılığın eğitim seviyesi yüksek katılımcıların bu boyutlara daha yüksek katılımlarından kaynaklandığı görülmüştür. Katılımcıların bu boyutlara katılımlarının eğitim seviyesi yükseldikçe arttığı söylenebilir.

Katılımcıların işletmedeki kıdemlerine göre bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar, üretim ve maliyet ile yatırım ve finansman ile kurumsal etkinlik boyutlarındaki farklılıkların kıdem arttıkça boyutlara daha fazla katılımlarından kaynaklandığı görülmüştür.

Katılımcıların işletmedeki pozisyonlarına göre bilgi sistemleri ölçeğinin alt boyutundaki farklılıklara bakıldığında; problem çözme ve karar boyutunda işletme sahiplerinin, yöneticiler ve işletme ortaklarından daha temkinli yaklaştıkları söylenebilir. Üretim ve maliyet boyutundaki ise işletme ortaklarının yüksek katılımda oldukları ancak işletme sahipleri ile yöneticilerin boyuta daha az katılarak farklı baktıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılanların yetişme çağlarında en çok buldukları yerlere göre, ilde yetişen katılımcıların problem çözme ve karar boyutu ile üretim ve maliyet boyutuna daha az katılarak farklılaştığı söylenebilir.

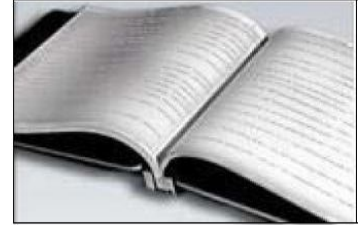
Tablo 6. Bilgi Sistemleri Ölçeğinin Alt Boyutlarının Araştırmaya Katılan İşletmelerin Özelliklerine Göre Farklılıklarının Test Sonuçları

Alt Boyutlar	İstatistiksel Anlamlı Farklılıkları Bulunan Gruplar (p<0,05)
Problem Çözme ve Karar Boyutu	KOBİ Türü, İş Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi
Üretim ve Maliyet Boyutu	KOBİ Türü, İş Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Stratejik Plan Süresi, Bilgisayar Ağı, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi
Yatırım ve Finansman Boyutu	İş Türü, Kuruluş Yılı, Stratejik Plan Süresi
Kurumsal Etkinlik Boyutu	KOBİ Türü, Yönetim Yapısı, Bilgisayar Ağı, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi

Katılımcıların işletme özelliklerinin hepsinde bilgi sistemleri ölçeğinin çeşitli alt boyutlarda istatistikî anlamlı farklılıkların bulunduğu görülmüştür. Bu farklılıkların nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla

Mann Whitney U testi ile grupların ikili karşılaştırmalarına gidilmiştir.

Katılımcı işletmenin KOBİ türüne göre, bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar ile üretim ve maliyet boyutlarına küçük

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

işletmelerin diğer türlere oranla daha düşük katılımı gerçekleştirdikleri; mikro işletmelerin ve orta büyüklükte işletmelerin ise daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Kurumsal etkinlik boyutunda ise mikro işletmelerin diğer KOBİ türlerinden farklılaşarak daha az bir katılım gösterdiği görülmüştür. Kurumsal etkinliğin bilgi sistemleri yardımıyla sağlanmasında KOBİ türünün ölçeği büyüdükçe katılımın biraz arttığı belirlenmiştir.

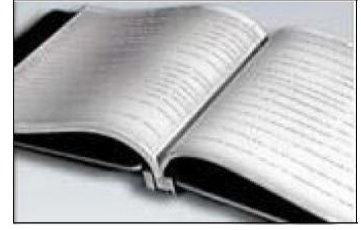
Sıra ortalamalarından hareketle, katılımcı işletmelerin yaptığı iş türlerine göre mal alıp satan ticari KOBİ işletmelerinin problem çözme ve karar boyutu, üretim ve maliyet boyutu ile yatırım ve finansman boyutlarındaki katılımlarının düşük olduğu ve mal veya aramalı üreten ya da hizmet üretimiyle uğraşan KOBİ türlerinden farklılaştıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan işletmelerin kuruluş yıllarına göre bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar boyutuna yeni kurulan işletmelerin sıra ortalamalarının düşük olduğundan katılımlarının da en düşük olduğu ve en yüksek katılımların 1986-1990 arası kurulan işletmelerde yer aldığı görülmüştür. Benzer şekilde üretim ve maliyet boyutu ile yatırım ve finansman boyutundaki sıra ortalamalarına bakıldığında da kuruluş yılları yeni olan işletmelerin diğerlerine göre daha az düzeyde bir katılım gösterdikleri görülmektedir. Bunun nedenine bakıldığında ise yeni kurulan KOBİ'lerin bilgi sistemlerinin önemlerini fark etmelerinin belirli bir zaman alması olabilir.

Katılımcı işletmelerin hukuki şekillerine göre bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar boyutunda, komandit şirketlerin ve tek kişi işletmelerinin diğer işletme türlerine göre katılımlarının düşük ve en yüksek katılımın ise limited şirketlerde yer alarak farklılaştıkları belirlenmiştir. Üretim ve maliyet boyutunda ise komandit şirketlerin en düşük düzeyde ve adi şirketlerin en yüksek düzeyde katılımda yer aldıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılan işletmenin yönetim yapılarına göre bilgi sistemleri ölçeğinin kurumsal etkinlik boyutuna aile bireyleri tarafından yönetilen işletmelerin daha düşük katılımı, buna karşın profesyonel yönetici istihdam eden işletmelerde ve işletme sahibi tarafından yönetilen işletmelerde ise daha yüksek katılımı oldukları görülmüştür.

Araştırmaya katılan işletmelerin bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar boyutundaki sıra ortalaması karşılaştırmalarına göre yazılı stratejik planı olmayan işletmelerin en düşük katılımlarını gerçekleştirdikleri, en yüksek ise 5 yıldan fazla süreyle yazılı stratejik plana sahip olan işletmelerin yer aldıkları görülmüştür. Üretim ve maliyet boyutunda en düşük katılıma 5 yıllık yazılı stratejik planı sahip işletmeler ile yazılı stratejik planı olmayan işletmelerin yer alarak farklılaştıkları ve en yüksek katılımın ise 5 yıldan fazla yazılı stratejik plana sahip işletmelerde yer aldıkları belirlenmiştir. Yatırım ve finansman boyutunda ise en düşük katılıma 5 yıllık yazılı stratejik planı sahip işletmelerin ve en yüksek katılıma da 2-4

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

yıllık yazılı stratejik plana sahip işletmelerin sahip oldukları görülmüştür.

Bilgi sistemleri ölçeğinin üretim ve maliyet boyutuna kısmen etkin bilgisayar ağına sahip işletmelerin diğerlerine oranla daha yüksek katılımı ve kurumsal etkinlik boyutunda ise etkin bilgisayar ağına sahip olanların daha yüksek katılımı olduklarından farklılaştıkları söylenebilir.

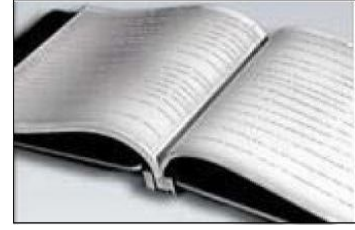
Araştırmaya katılan işletmelerin, bilgisayar paket programı kullanımları açısından problem çözme ve karar boyutu, üretim ve maliyet boyutu ile kurumsal etkinlik

boyutunda bilgisayar paket programı kullanmayanlara göre daha yüksek düzeyde bir katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Çalışanlarının kısmen değişime ayak uydurabilen katılımcı işletmelerin bilgi sistemleri ölçeğinin problem çözme ve karar ile üretim ve maliyet boyutuna daha yüksek düzeyde katılım gösterdikleri ve kurumsal etkinlik boyutuna ise değişime ayak uydurabilen çalışanlara sahip işletmelerin daha yüksek düzeyde katıldıkları görülmüştür.

Tablo 7. Stratejik Planlama Ölçeğine İlişkin Frekanslar, Yüzdeler ve Betimsel İstatistikler

Faktörler	Ölçeğe İlişkin Görüşler (1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3-Kararsızım,4-Katılıyorum,5-Kesinlikle Katılıyorum)	1	2	3	4	5	$\bar{x}$	F. Yük
Fonksiyonel Boyut	Stratejik planlama işletmenin üretim işlevi ile ilgili stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	1,10	26,30	12,80	44,80	14,90	3,46	0,78
	Stratejik planlama işletmenin tedarik ve lojistik işlevi ile ilgili stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	0,20	31,30	17,60	37,40	13,50	3,33	0,78
	Stratejik planlama işletmenin insan kaynakları işlevi ile ilgili stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	1,00	26,70	17,20	44,50	10,70	3,37	0,78
	Stratejik planlama işletmenin Araştırma Geliştirme işlevi ve Yenilik Yaratma ile ilgili stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	1,30	28,80	16,80	39,70	13,40	3,35	0,69
	Stratejik planlama işletmenin pazarlama, satış ve servis işlevleriyle ilgili stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	2,10	29,20	12,80	38,50	17,40	3,40	0,64
Stratejik Karar Boyutu	İşletmelerde stratejik planlamada alternatif stratejilerin belirlenmesi önemli bir unsurdur.	0,60	5,50	8,00	57,80	28,10	4,07	0,78
	İşletmelerde stratejik planlamada uygun stratejinin seçilmesi önemli bir unsurdur.	0,60	4,60	4,80	52,50	37,60	4,22	0,71
	Stratejik planlama işletme içi organizasyon faaliyetlerinde önemli rol oynamaktadır.	1,30	3,10	5,70	54,80	35,10	4,19	0,64
	İşletmelerde rakip firmaların faaliyetleri stratejik planlamada önemli rol oynamaktadır.	1,30	10,30	9,90	55,90	22,50	3,88	0,59

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

Dış Faaliyet Boyutu	Stratejik planlama işletmenin Dış Ticaret (İthalat-İhracat) faaliyetlerinin etkinliğinde önemli rol oynamaktadır.	5,00	27,70	12,60	38,20	16,60	3,34	0,75
	Stratejik planlama işletmenin satış sonrası servis hizmetlerinin etkinliğinde önemli rol oynamaktadır.	2,50	15,50	15,10	54,60	12,40	3,59	0,74
	Stratejik planlama işletmenin Sosyal Sorumluluklarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.	2,10	27,30	16,80	44,10	9,70	3,32	0,72
Stratejik Analiz Boyutu	İşletmelerde stratejik planın yapılmasında plan ve bütçeler önemli rol oynamaktadır.	1,10	15,50	6,90	42,70	33,80	3,93	0,69
	İşletmelerde stratejik planlamada, fırsatlar ve tehditler ile güçlü ve zayıf yönlerin analiz edilmesi önemli rol oynamaktadır.	0,60	27,10	12,20	42,40	17,70	3,50	0,65
	İşletmelerde stratejik planın yapılmasında çevresel faktörler etkin rol oynamaktadır.	1,30	26,50	9,50	42,00	20,60	3,54	0,59

Tablo 7'den hareketle, araştırmaya tüm ifadelerle ağırlıklı olarak katıldıkları katılanların stratejik planlama ölçeğindeki ifade edilebilir.

Tablo 8. Stratejik Planlama Ölçeğinin Alt Boyutlarının Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine Göre Farklılıklarının Test Sonuçları

Alt Boyutlar	İstatistiksel Anamlı Farklılıkları Bulunan Gruplar (p<0,05)
Fonksiyonel Boyut	Yaş, Eğitim Durumu, Kıdem, İşletmedeki Pozisyon, Yetiştirme Yeri
Stratejik Karar Boyutu	Yaş, Cinsiyet, Yetiştirme Yeri
Dış Faaliyet Boyutu	Yaş, Eğitim Durumu, Kıdem, İşletmedeki Pozisyon, Yetiştirme Yeri
Stratejik Analiz Boyutu	Eğitim Durumu, İşletmedeki Pozisyon, Yetiştirme Yeri

Stratejik planlama ölçeğinin alt boyutlarının araştırmaya katılanların demografik özelliklerine göre farklılıklarına bakıldığında, medeni durumları haricindeki demografik özelliklerinde istatistikî anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu farklılıkların nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla Mann Whitney U testi ile grupların ikili karşılaştırmalarına gidilerek sıra ortalamalarına bakılmıştır.

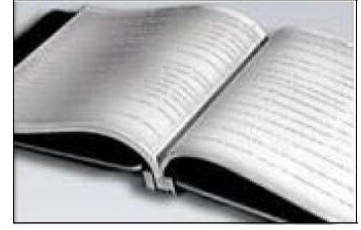
Katılımcıların yaş özelliklerinde göre, stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel ve stratejik karar boyutlarına, 20-30'lu yaş grubundaki katılımcıların diğer gruplardan daha fazla katıldıkları görülmüştür. Bu durum, genç yaş grubunun konuya daha

fazla ilgi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Dış faaliyetlere ilişkin olarak 31-40 yaş grubundaki katılımcıların en az katılımı sergiledikleri ve ayrıca en yüksek katılımı ise 50'den fazla yaşa sahip katılımcıların göstererek boyuta genel olarak katıldıkları görülmüştür.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre stratejik karar boyutunda farklılaştıkları bu farklılaşmanın da kadın katılımcılardan kaynaklandığı ve erkek katılımcıların sıra ortalamalarına göre bu boyuta daha fazla katıldıkları söylenebilir.

Katılımcıların eğitim durumu özelliklerine göre, stratejik planlama ölçeğinin

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

fonksiyonel, dış faaliyet ve stratejik analiz boyutlarına, eğitim seviyesi yüksek katılımcıların daha yüksek katılımlarıyla farklılaştıkları ve en yüksek katılımları ise yüksek lisans mezunlarının sergiledikleri belirlenmiştir.

Sıra ortalamalarına göre, genel olarak katılımcıların kıdemleri arttıkça stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel ve dış faaliyet boyutlarına katılım düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir.

Katılımcıların işletmedeki pozisyonları dikkate alındığında, stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel boyutuna en yüksek katılım düzeyi ile işletme ortaklarının, ardından daha az bir katılım düzeyi ile

yöneticilerin ve en az katılım düzeyi ile işletme sahiplerinin geldikleri görülmüştür. Ayrıca dış faaliyet boyutunda ve stratejik analiz boyutunda sıra ortalamalarına göre ortalama katılım düzeylerinin diğer pozisyonlardaki katılımcılara göre daha yüksek olan işletme ortaklarının farklılaşma yarattıkları söylenebilir.

Araştırmaya katılanların yetişme çağlarında en çok buldukları yerlere göre ilde yetişenlerin stratejik planlamanın tüm alt boyutlardaki katılımlarında diğer gruplara göre az bir katılımda yer alırken belde de yetişenlerinde genel olarak boyutlara katıldıkları belirlenmiştir.

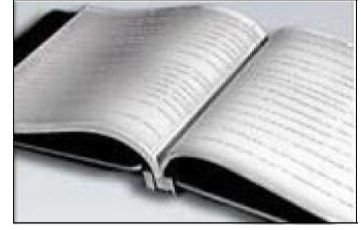
Tablo 9. Stratejik Planlama Ölçeğinin Alt Boyutlarının Araştırmaya Katılan İşletmelerin Özelliklerine Göre Farklılıklarının Test Sonuçları

Alt Boyutlar	İstatistiksel Anlamlı Farklılıkları Bulunan Gruplar (p<0,05)
Fonksiyonel Boyut	KOBİ Türü, İş Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Yönetim Yapısı, Stratejik Plan Süresi, Bilgisayar Ağı, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi
Stratejik Karar Boyutu	KOBİ Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Yönetim Yapısı, Bilgisayar Ağı, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi
Dış Faaliyet Boyutu	KOBİ Türü, İş Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Yönetim Yapısı, Stratejik Plan Süresi, Bilgisayar Ağı, Paket Program, Çalışanları Değişime Ayak Uydurabilmesi
Stratejik Analiz Boyutu	KOBİ Türü, Kuruluş Yılı, Hukuki Şekil, Yönetim Yapısı, Stratejik Plan Süresi, Paket Program, Çalışan Fikirlerinin Önemsinmesi

Katılımcı işletmenin KOBİ türüne göre, stratejik planlama ölçeğinin alt boyutlarının tümünde istatistikî anlamlı farklılıklar olduğu ve stratejik karar dışındaki boyutlarda küçük işletmelerin katılımlarının diğer KOBİ türlerine göre düşük olduğu görülmüştür. Stratejik karar boyutunda ise mikro işletmelerin bu boyuta diğer KOBİ türlerinden daha az katılarak farklılaştıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan işletmenin yaptıkları iş türlerine göre, mal alıp-satan işletmelerin stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel ve dış faaliyet boyutlarına diğer gruplardan daha düşük bir katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Katılımcı işletmelerin kuruluş yıllarına göre stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel, stratejik analiz ve dış faaliyet boyutlarında kuruluş yılı eski olan işletmelerin katılım düzeylerinin daha yüksek olduğu

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

görülmüştür. Stratejik karar boyutunda ise tersine kuruluş yılları eski olan işletmelerin daha az katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Katılımcı işletmelerin hukuki şekillerine göre, stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel boyutunda tek kişi işletmelerinin ve komandit şirketlerin diğer işletme türlerine göre katılımlarının düşük olduğu görülmüştür. Stratejik karar boyutunda ise tek kişi işletmesinin en düşük düzeyde ve kolektif şirketlerin en yüksek düzeyde katılımlarının yer aldıkları belirlenmiştir. Dış faaliyet boyutunda, komandit şirketlerin en düşük ve adi şirketlerin de en yüksek katılımda oldukları görülmüştür. Stratejik analiz boyutunda ise en düşük katılımın tek kişi işletmelerinde ve en yüksek katılımın komandit şirketlerde yer aldığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan işletmenin yönetim yapılarına göre stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel boyutunda, işletme sahiplerinin bu boyuta özellikle aile bireylerince ve profesyonel yöneticilerce yönetilen KOBİ'lerden daha az düzeyde katılımlarıyla farklılaştığı görülmüştür. Stratejik karar ve stratejik analiz boyutlarına, profesyonel yöneticilerin diğer gruplardan daha çok katılım gerçekleştirerek farklılaştıkları görülmüştür. Dış faaliyet boyutunda profesyonel yöneticiler diğer gruplara oranla daha az katılımda yer almışlardır.

MODEL 1:

Stratejik Planlama Ölçeği = f (Bilgi Sistemleri Ölçeği)

Stratejik Planlama Ölçeği = f(Problem Çözme ve Karar, Üretim ve Maliyet, Yatırım, Kurumsal Etkinlik)

Stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel, dış faaliyet ve stratejik analiz boyutlarında, yazılı stratejik plana sahip işletmelerin yazılı stratejik planı olmayan işletmelerden daha fazla bir katılım göstererek farklılaştıkları belirlenmiştir.

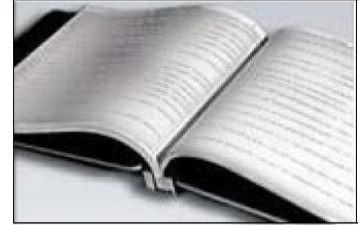
Katılımcı işletmelerin etkin bir bilgisayar ağına sahipliklerine göre stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel ve dış faaliyet boyutlarında, kısmen etkin bilgisayar ağına bulunan işletmelerin diğer gruplardan daha yüksek katılımlarıyla farklılaştıkları görülmüştür. Stratejik karar boyunda ise etkin bilgisayar ağına sahip işletmelerin katılımlarının diğer gruplardan daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Bilgisayar paket programı kullanan katılımcılar, stratejik planlama ölçeğinin alt boyutlarına daha yüksek düzeyde bir katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Kısmen değişime ayak uydurabilen çalışanlara sahip katılımcı işletmeler, stratejik planlama ölçeğinin fonksiyonel boyutunda ara düzeyde ve dış faaliyet ve stratejik karar boyutlarına ise yüksek düzeydeki katılımlarıyla diğer gruplardan farklılaştıkları görülmüştür.

Ölçeklerin birbirleri arasındaki etkileşimi ortaya koymak amacıyla aşağıda sunulan 10 modelde toplam 40 hipotez test edilmiştir. Bunlar;

Model 1'in sonuçlarına göre YBS'ni problem çözme ve karar almada kullanmanın stratejik planlama süreci üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,361$) etki ettiği görülmüştür. Ayrıca üretim ve

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

maliyetleri yönetmede YBS kullanmanın stratejik planlama süreci üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,357$) etki belirlenmiştir. Bu durum YBS'ni problem çözme ve karar alma ile üretim ve maliyetleri kullanma arttıkça stratejik planlama yapılmasını da arttıran bir etken olarak ifade edilebilir. Ancak yatırım ve finansman kararlarının YBS yardımıyla verilmesinin stratejik planlama süreci üzerinde negatif yönlü ($\beta = -0,108$) etki ettiği belirlenmiştir.

MODEL 2:

Fonksiyonel Boyut = f (Problem Çözme ve Karar, Üretim ve Maliyet, Yatırım, Kurumsal etkinlik)

Model 2'nin sonuçlarına bakıldığında; üretim ve maliyetlerini yönetmede YBS kullanmanın işletme fonksiyonlarındaki stratejik planlama üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,346$) etki etmektedir. YBS'ni problem çözme ve karar almada kullanmanın işletme fonksiyonlarındaki stratejik planlama üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,297$) etki ettiği görülmüştür. Bu durum YBS'ni problem çözme ve karar alma ile üretim ve maliyetleri kullanma arttıkça işletme fonksiyonlarındaki stratejik planlama yapılmasını da arttıran bir etken olarak ifade edilebilir. Ancak yatırım ve finansman kararlarının YBS tarafından verilmesinin işletme fonksiyonlarındaki stratejik planlama üzerinde negatif yönlü ($\beta = -0,167$) etki ettiği belirlenmiştir.

MODEL 3:

Stratejik Karar Boyut = f (Problem Çözme ve Karar, Üretim ve Maliyet, Yatırım, Kurumsal etkinlik)

Model 3'ün sonuçlarına göre, yönetim bilgi sistemlerini kurumsal etkinliği sağlamada kullanmanın işletmedeki stratejik kararların alınması üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,346$) etki ettiği belirlenmiştir.

MODEL 4:

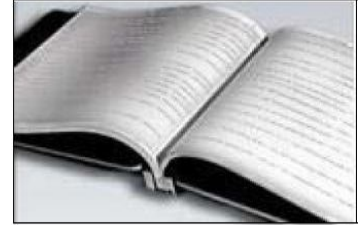
Dış Faaliyet Boyut = f (Problem Çözme ve Karar, Üretim ve Maliyet, Yatırım, Kurumsal etkinlik)

Model 4'ün sonuçlarına göre; üretim ve maliyetleri yönetmede YBS kullanmanın stratejik planlamadaki dış faaliyetler üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,346$) etki etmektedir. YBS'ni problem çözme ve karar almada kullanmanın stratejik planlamadaki dış faaliyetler üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,239$) etki ettiği görülmüştür. Yatırım ve finansman kararlarının YBS yardımıyla verilmesinin stratejik planlamadaki dış faaliyetler üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,086$) etki etmektedir. Bu durum YBS'ni problem çözme ve karar alma, üretim ve maliyetleri kullanma ile yatırım ve finansman kararlarında kullanma arttıkça stratejik planlamadaki dış faaliyetleri arttıran bir etken olarak ifade edilebilir. Ancak kurumsal etkinliğin YBS yardımıyla sağlanmasının stratejik planlamadaki dış faaliyetler üzerinde negatif yönlü ($\beta = -0,083$) etki ettiği tespit edilmiştir.

MODEL 5:

Stratejik Analiz Boyutu = f (Problem Çözme ve Karar, Üretim ve Maliyet, Yatırım, Kurumsal etkinlik)

Model 5'in sonuçlarına göre, yönetim bilgi sistemlerini problem çözme ve karar almada kullanmanın stratejik analiz üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta =$

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

0,401) etki ettiği belirlenmiştir. Üretim ve maliyetlerini yönetmede YBS'ni kullanmanın stratejik analiz üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,188$) etki etmektedir. Bu durum YBS'ni problem çözme ve karar alma ile üretim ve maliyetleri kullanma arttıkça stratejik analiz yapılmasını da arttıran bir etken olarak ifade edilebilir. Ancak yatırım ve finansman kararlarının YBS yardımıyla verilmesinin stratejik analiz üzerinde negatif yönlü ($\beta = - 0,18$) etki ettiği belirlenmiştir.

MODEL 6:

Bilgi Sistemleri Ölçeği = f (Stratejik Planlama Ölçeği)

Bilgi Sistemleri= f (Fonksiyonel, Stratejik Karar, Dış Faaliyet, Stratejik Analiz)

Model 6'nın sonuçlarına göre, stratejik planlamanın dış faaliyet boyutunun bilgi sistemleri üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,381$) etki etmektedir. Fonksiyonel boyutunun bilgi sistemleri üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,145$) etki ettiği belirlenmiştir. Stratejik analiz boyunun bilgi sistemleri üzerine ise pozitif yönlü ($\beta = 0,195$) etki etmektedir. Bu durum stratejik planlamaya ilişkin fonksiyonel, dış faaliyet ve stratejik analizin gerçekleştirilmesi arttıkça bilgi sistemlerinin kullanımını da arttıran bir etken olarak ifade edilebilir.

MODEL 7:

Problem Çözme Karar Boyutu = f(Fonksiyonel, Stratejik Karar, Dış Faaliyet, Stratejik Analiz)

Model 7'nin sonuçlarına göre, stratejik planlamanın stratejik analiz boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile problem çözme ve karar alma üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,286$) etki ettiği

görülmüştür. Dış faaliyet boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile problem çözme ve karar alma üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,276$) etki etmektedir. Fonksiyonel boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile problem çözme ve karar alma üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,126$) etki ettiği belirlenmiştir. Bu durum stratejik planlamaya ilişkin fonksiyonel, dış faaliyet ve stratejik analizin gerçekleştirilmesi arttıkça yönetim bilgi sistemleri ile problem çözme ve karar almak için kullanımını da arttıran bir etken olarak ifade edilebilir.

MODEL 8:

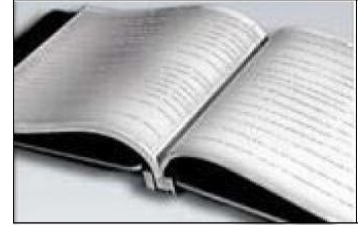
Üretim/Maliyet Boyutu = f(Fonksiyonel, Stratejik Karar, Dış Faaliyet, Stratejik Analiz)

Model 8'in sonuçlarına göre, stratejik planlamanın dış faaliyet boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile üretim ve maliyetlerin yönetilmesi için kullanılması üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,369$) etki ettiği tespit edilmiştir. Fonksiyonel boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile üretim ve maliyetlerin yönetilmesi için kullanılması üzerine pozitif yönlü ($\beta = 0,255$) etki ettiği görülmüştür. Bu durum dış faaliyetlerde ve işletme fonksiyonlarına yönelik stratejik planlamaya gidildikçe YBS ile üretim ve maliyetlerin yönetilmesinde kullanılmasını arttıran bir etken olarak ifade edilebilir.

MODEL 9:

Yatırım ve Finansman Boyutu = f(Fonksiyonel, Stratejik Karar, Dış Faaliyet, Stratejik Analiz)

Model 9'un sonuçlarına göre, stratejik planlamanın dış faaliyet boyutunun yönetim bilgi sistemleri ile yatırım ve finansman kararları alma üzerine pozitif yönlü ($\beta =$

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

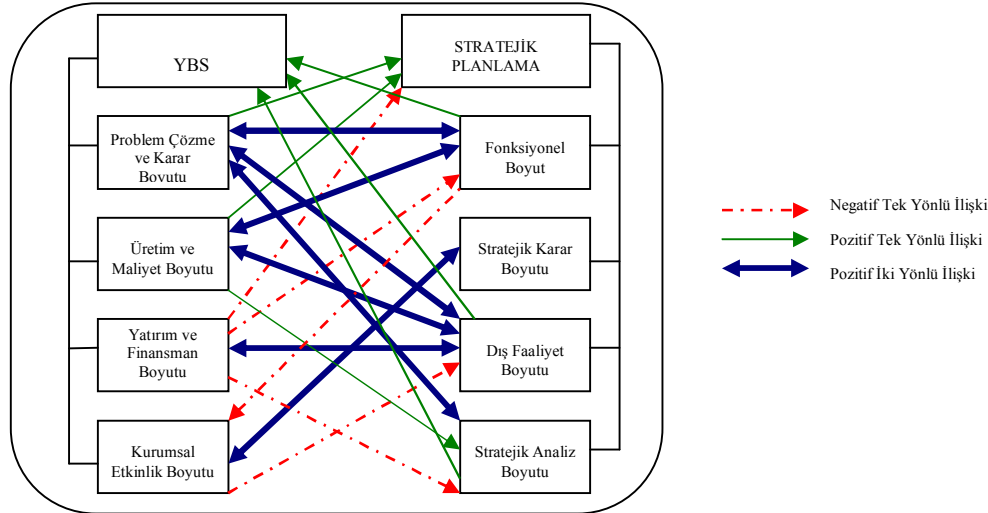
0,269) etki ettiği görülmüştür. Bu durum dış faaliyetlere ilişkin stratejik planlamaya gidildikçe yönetim bilgi sistemleri ile yatırım ve finansman kararlarının alınmasını arttıran bir etken olarak ifade edilebilir.

MODEL 10:

Kurumsal Etkinlik Boyutu = f(Fonksiyonel, Stratejik Karar, Dış Faaliyet, Stratejik Analiz)

Model 10'un sonuçlarına göre, stratejik planlamanın stratejik karar boyutunda yönetim bilgi sistemleri ile kurumsal

etkinliğin sağlanması üzerinde en önemli faktör olarak pozitif yönlü ($\beta = 0,382$) etki ettiği tespit edilmiştir. Fonksiyonel boyutun yönetim bilgi sistemleri ile kurumsal etkinliğin sağlanması üzerine negatif yönlü ($\beta = - 0,133$) etki ettiği belirlenmiştir. Bu durum işletme fonksiyonlarındaki stratejik planlamaya gidildikçe YBS ile kurumsal etkinliğin sağlanmasını azaltan bir etken olurken; stratejik yönde kararlar alındıkça YBS ile kurumsal etkinliği sağlamayı arttıran bir etken olarak ifade edilebilir.

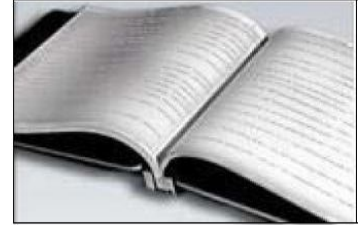
Şekil 2. Bilgi Sistemleri ve Stratejik Planlama Ölçekleri ile Alt Boyutları Arası İlişkiler

Model sonuçlarının ışığında Şekil 2'de de araştırmada kullanılan ölçeklerin ve alt boyutları arasındaki ilişkilerin birbirleri ile etkileşimi gösterilmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, bilgi sistemleri ölçeği ve stratejik planlama ölçeği olmak üzere iki ana ölçekte yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular üzerinde bilgi sistemleri ölçeğinde; fonksiyonel,

stratejik karar, dış faaliyet ile stratejik analiz üzerinde yönetim bilgi sistemleri, karar, üretim/maliyet, yatırım ve finansman ile kurumsal etkinlik boyutları incelenmiştir. Stratejik planlama ölçeğinde ise; problem çözme ve karar, üretim ve maliyet, yatırım ile kurumsal etkinlik üzerinde stratejik planlama, stratejik karar, dış faaliyet ve stratejik analiz boyutları üzerinde analizler yapılmıştır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

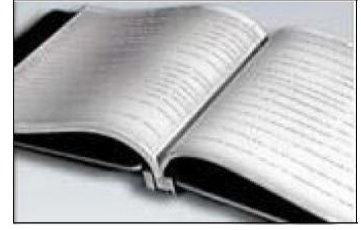
Bilgi sistemleri ölçeğinin alt boyutlarının araştırmaya katılanların cinsiyet ve medeni durumları haricindeki demografik özelliklerinde istatistikî anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir. Özellikle genç yaş grubundaki katılımcıların konuya daha sıcak baktıkları bilgi sistemleri ölçeğindeki görüşlere daha fazla katıldıkları, bilgi sistemleri ve işletmelerdeki uygulamalarının önemine yönelik algılamaların kıdem ve eğitim seviyesi yükseldikçe arttığı diğer bir bulgu olmuştur. Ayrıca katılımcı işletmelerin, KOBİ ve iş türü, kuruluş yılı, kurumsallaşma dereceleri, stratejik planlama süreleri, bilgi teknolojilerini kullanma düzeyleri ve çalışanların değişime açıklığı açısından bilgi sistemleri ölçeğindeki alt boyutlarda doğal olarak farklılaşma göstermiştir. Stratejik planlama ölçeğinin alt boyutlarında ise, katılımcıların medeni durumları haricindeki demografik özelliklerine göre istatistikî anlamlı farklılıklar bulunduğu, ayrıca araştırmaya katılan işletmelerin, işletme türü, bilgi teknolojilerini kullanma ve çalışanlarının değişime açıklık özelliklerine göre stratejik planlama ölçeğinin alt boyutlarındaki görüşlere katılımlarında farklılaştıkları gözlemlenmiştir.

Sonuçta; YBS'ni kurumsal etkinlik dışında kullanmanın stratejik planlamanın fonksiyonel boyutu üzerinde anlamlı etkisi olduğu, YBS'ni kurumsal etkinlikte kullanmanın stratejik karar alma dışında anlamlı bir etkisi bulunmadığı, YBS'ni kullanmanın stratejik planlamadaki dış faaliyetler üzerinde anlamlı etkisi olduğu, YBS'ni kurumsal etkinlik dışında

kullanmanın stratejik analiz üzerinde anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, stratejik planlamaya ilişkin, stratejik karar dışındaki faktörlerin problem çözme ve karar boyutu üzerinde, stratejik planlamanın fonksiyonel ve dış faaliyet boyutlarının üretim ve maliyetleri YBS ile yönetmede kullanılması üzerinde, stratejik planlamanın dış faaliyet boyutunun YBS ile yatırım ve finansman kararlarının verilmesinde kullanılması üzerinde ve stratejik planlamanın fonksiyonel ve stratejik karar boyutlarının da kurumsal etkinlik boyutu üzerinde anlamlı etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın sonuçları ile şu öneriler getirilebilir:

- Bilgi, bilgi yönetimi, yeni geliştirilen teknoloji ve iletişim araçlarına ve bu araçlardan yararlanma konusuna gereken önemi vermeleri,
- Faaliyetleri için gelişmiş bilgisayar sistemleri ile yazılımları kullanmaları ve bilgi yönetimi bölümleri oluşturarak buralarda nitelikli personel istihdam etmeleri,
- YBS olarak kullanılacak bilgi ve iletişim teknolojilerinin temin edilmesi ile yenileştirilmesi konusunda bütçelerinde ve finansman olanakları ölçüsünde yeterli kaynak ayırmaları, bu yönde yatırımlara hız vermeleri,
- Bilgi ve iletişim teknolojileri ile birlikte YBS'den yalnızca kurum içinde değil kurum dışındaki faktörleri algılamakta da yararlanmaları,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

- YBS’ni özellikle stratejik planlama ve karar alma faaliyetlerine yönelik analizleri gerçekleştirmede kullanmaları,
- Etkinlik sağlayacak stratejileri planlamak ve uygulamak için YBS kullanmaları,

- Amaçlarını gerçekleştirmelerini sağlayan etkili kararlar oluşturulması için yine YBS’den istifade etmeleri önerilebilir.

KAYNAKLAR

Akdede, S. H., & Turan, A. H. (2008).

“Bilişim Sistemlerinin Kobi’lerin Performansına Etkileri: Kaynak Temelli Yaklaşım İle Denizli İlinde Ampirik Bir Uygulama”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 63(4), ss. 1-28.

Aktan, C. C., & Vural, İ. Y. (2005). Bilgi Çağı, Bilgi Yönetimi ve Bilgi Sistemleri. Konya: Çizgi Kitabevi.

Atılgan, D. (2009). “Bilgi Yönetimi Kavramı ve Gelişimi”, Türk Kütüphaneciliği Dergisi, 23(1), ss. 201-212.

Bensghir, T. K. (1996), Bilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim. (1. Basım). Ankara: TODAİE-Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayını.

Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. (17. Basım). Ankara: Pagem Akademi.

Chaffey, D., & Wood, S. (2005). Business Information Management, Improving Performance Using Information Systems. Spain: Prentice Hall Pearson Education Limited.

Çakar, N. D., Yıldız S., & Dur, S. (2012).

“Bilgi Yönetimi ve Örgütsel Etkinlik İlişkisi: Örgüt Kültürü ve Örgüt Yapısının Temel Etkileri”, Ege Akademik Bakış Dergisi, 10(1), ss. 71-93.

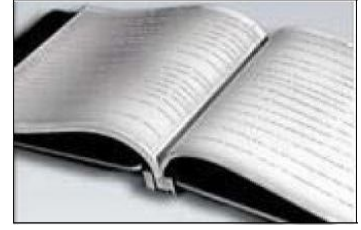
Demircan M. L., & Moltay, A. (1997). Bilgiyi Yönetmek. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Demirhan, D. (2002). “İşletmelerde Stratejik Bilgi Sistemleri Yönetimi ve Rekabet Üstünlüğü Elde Edilmesindeki Rolü”, Ege Akademik Bakış Dergisi, 2(2), ss. 117-124.

Dinç, E., & Abdioğlu, H. (2009). “İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma”, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran, 12(21), ss. 157-184.

Drucker, P. F. (1993). Kapitalist Ötesi Toplum. (Çev.: Belkıs Çorakçı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Durna, U. (2005). “Bilgiye Dayalı Örgütlerin Temel Örgütsel Nitelikleri ve Yetenekleri”, Ankara

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

Üniversitesi SBD Dergisi, 60(2), ss.
71-96.

Baskı). Ankara: Asil Yayın
Dağıtım.

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO),
[http://www.etso.org.tr/\(Erişim](http://www.etso.org.tr/(Erişim)
Tarihi:20.01.2014).

Karakaya, A., & Gürel, S. (2012).
“Vizyonun Paylaşılmasında İletişim
ve Bilgi Sistemlerinin Rolü:
Kardemir A. Ş. Üzerine Bir
Araştırma”, International Iron &
Steel Symposium-IISS 2012,
Karabük, Türkiye, 02-04 April, ss.
1268-1275.

Emhan, A. (2007). “Karar Verme Süreci ve
Bu Süreçte Bilişim Sistemlerinin
Kullanılması”, Elektronik Sosyal
Bilimler Dergisi, Yaz, [www.e-](http://www.e-sosder.com)
[sosder.com](http://www.e-sosder.com), 6(21), ss. 212-224.

Kelkar, S. A. (2006). Management
Information Systems: A Concise
Study. (Fourth Printing). New
Delhi: Prentice-Hall of India
Private Limited.

Gelinas, U. J., Dull, R. B., & Wheeler, P.
(2012). Accounting Information
Systems. (9. Ed). USA: Cengage
Larning.

Kharuddin, S., Ashhari, Z. M., & Nassir,
A. M. (2010). “Information System
and Firms’ Performance: The Case
of Malaysian Small Medium
Enterprises”, International Business
Research, October, 3(4), ss. 28-35.

Gökçen, H. (2007). Yönetim Bilgi
Sistemleri. Ankara: Palme
Yayıncılık.

Koçak, O. (2011). “Küçük ve Orta Boy
İşletmelerin Bilgi İşlem ve İletişim
Teknolojileri ve Becerilerine
Yönelik Yaklaşımları ile İlgili Bir
Alan Araştırması”, İşletme
Araştırmaları Dergisi, 3(3), ss. 58-
75.

Gölbaşı, Y. (2012). Yönetim Bilgi
Sistemleri, Mali Hizmetler
Uzmanlığı Araştırma Raporu,
Şubat. Ankara: T. C. Orman Genel
Müdürlüğü Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanlığı,

Güçlü, N., & Sotirofski, K. (2006). “Bilgi
Yönetimi”, Türk Eğitim Bilimleri
Dergisi, Güz, 4(4), ss. 351-371.

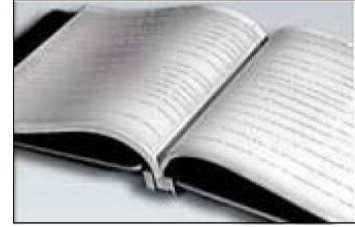
Köseoğlu, M. A. (2008). “İşletmeler Var
Olma Sebeplerini Nasıl İfade
Ederler?: KOBİ’lerin Misyon
İfadeleri Üzerine Bir Araştırma”,
Celal Bayar Üniversitesi Yönetim
ve Ekonomi Dergisi, 15(2), ss. 89-
97.

Gülseçen, S. (2012). Bilgi ve Bilginin
Yönetimi, Knowledge
Management. İstanbul: Papatya
Yayıncılık.

Hall, J. A. (2011). Accounting Information
Systems. (Seventh Edition). USA:
Cengage Learning.

Kalaycı, Ş. (2010). SPSS Uygulamalı Çok
Değişkenli İstatistik Teknikleri. (5.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

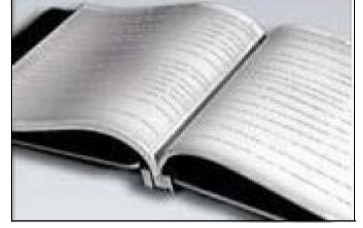
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

*ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN*

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

- Lucey, T. (2005).** Management Information Systems. (9. Baskı). Londra: Thomson.
- McNurlin, B. C., & Sprague, R. H., & Bui, T. (2009).** Information Systems Management in Practice. (Eighth Edition). UK: Prentice Hall.
- Mihailović, I., Randelović, D., & Stojanović, D. (2010).** “Accounting Information as Resource for Business Decisioning”, Tourism & Hospitality Management, Conference Proceedings, ss. 1067-1074.
- Nandan, R. (2010).** “Management Accounting Needs of SMEs and the Role of Professional Accountants: A Renewed Research Agenda”, Journal of Applied Management Accounting Research-JAMAR, 8(1), ss. 65-77.
- Otlu, F., & Özcan D. (2005).** “Stratejik Karar Verme Açısından Maliyet Sistemleri”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), ss. 155-170.
- Öğüt, A. (2001).** Bilgi Çağında Yönetim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özata, M., & Sevinç, İ. (2010).** Türk Kamu Yönetiminde Bilgi Sistemleri ve E-Dönüşüm. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Özbay, A., & Devrim, J. (2000).** E-Ticaret Rehberi. İstanbul: Hayat Yayınları Bilgi Teknolojileri Dizisi 7.
- Parlakkaya, R., & Erbaşı, A. (2009).** “Finans & Muhasebe Tümlleşik Bilgi Sistemlerinin Yönetim Piramidinin Tüm Katmanlarına Uygulanmasına Yönelik Bir Model Önerisi”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (43), ss. 123-136.
- Şimşek, M. Ş. (1998).** Yönetim ve Organizasyon. Konya: Damla Basımevi.
- Tutar, H. (2010).** Yönetim Bilgi Sistemi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ülgen, H. (1980).** İşletme Yönetiminde Bilgisayarlar. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Veskaisri, K., Chan, P., & Pollard, D. (2007).** “Relationship Between Strategic Planning and SME Success: Empirical Evidence from Thailand”, Conference of the International Decision Sciences Institute (DSI) / the 12th Asia-Pacific DSI Conference Full Paper, July, ss. 1-13.
- Yazıcı, N. (2010).** “Bir Bilgi Sistemi Olarak Muhasebenin Kobi’lerin Yönetim Kararlarına Etkisi: Erzurum Araştırması”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (47), ss. 202-212.
- İbrahim, Y., İşcan, Ö. F. (2013).** “Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı ve Yönetimsel Karar Verme Tarzları İlişkisi: Tobb Genç Girişimciler Kurulu (Doğu Anadolu Bölgesi) Üyeleri Üzerinde Bir Uygulama”,

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 44 Temmuz – Ağustos 2014

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

**ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZISTAN**

JEL KOD: M00-12 *** ID:531 K:507

<http://www.akademikbakis.org>

Atatürk Üniversitesi İktisadi ve
İdari Bilimler Dergisi, 27(3), ss. 21-
39.

**NOT: Bu çalışma doktora tezinden
türetilmiştir.**